

Investing in your future

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

1

Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.

*Националното пространство – нашето общо
наследство за бъдещето*

ВЪЗЛОЖИТЕЛ МРРБ, 2012

СЪФИНАНСИРАНА ОТ ЕФРР И ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ

▶ Националната устройствена политика
„....гарантира опазването на територията на
страната като национално богатство...” (чл.1 ЗУТ)

▶ „Пространствено координиране на процесите,
протичащи в националната територия чрез
създаване на пространствено-устройствена
основа и регулатор за осъществяване не само на
регионалното, но и на отделните социално-
икономически секторни планирания на
национално ниво в контекста на
общоевропейското пространствено развитие за
постигане на комплексно, интегрирано
планиране“.

Основни принципи

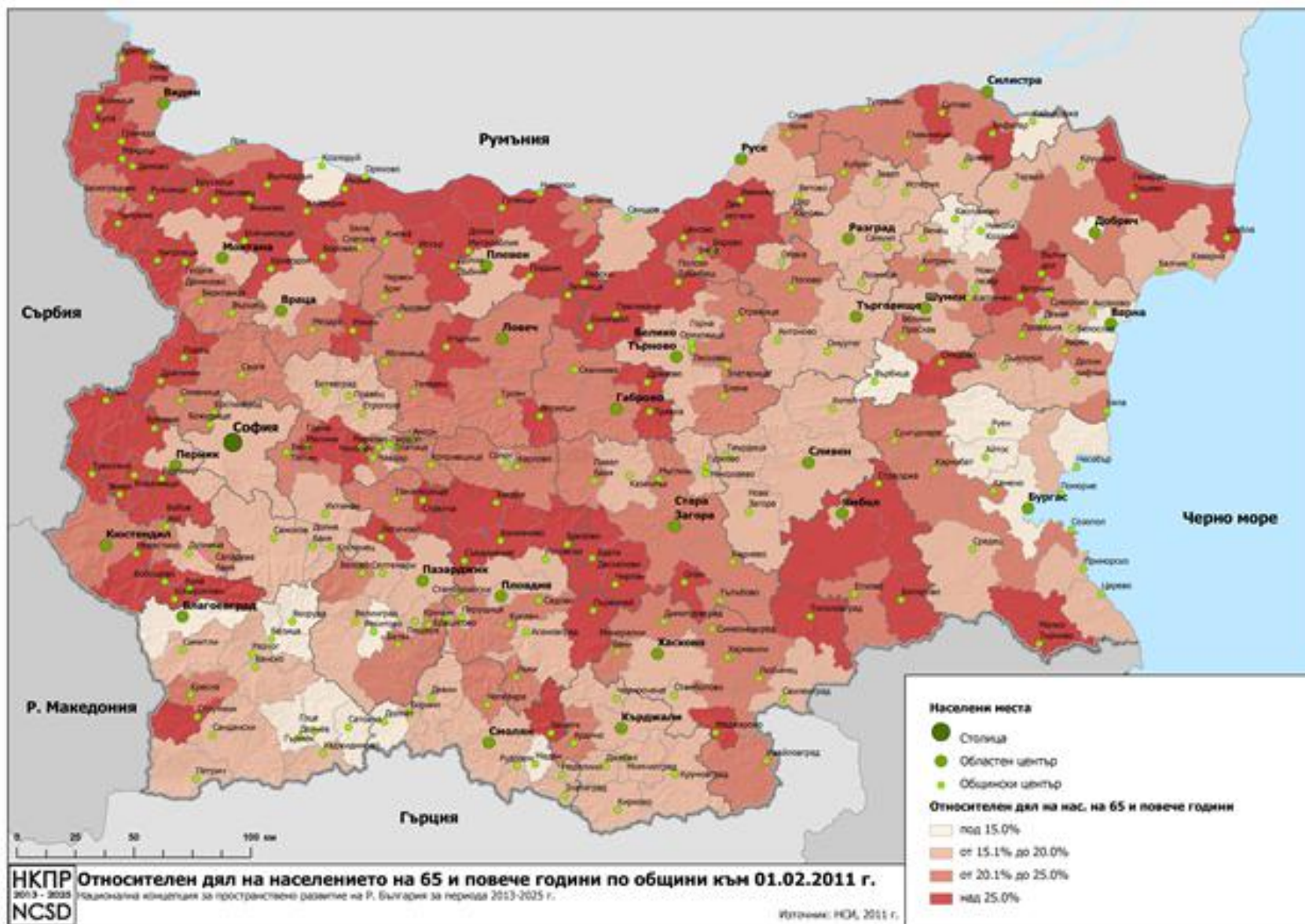
- ▶ Интегрирано планиране и комплексно третиране на всички проблеми;
- ▶ Научен подход на планиране;
- ▶ Приоритетно защитени публични интереси;
- ▶ Публичност, прозрачност, партньорство и гражданско участие – 20 форума, работни срещи и консултации (МОСВ, МЗХ, МТСП, АПИ и др.);
- ▶ Приемственост, съгласуваност и непрекъснатост на плановия процес;
- ▶ Интердисциплинарност, трансдисциплинарност и синергия в генерирането на идеи;
- ▶ Концентрация – тематична, финансова, географска, ресурсна и времева;

Предизвикателства

- ▶ Демографският проблем, с множество измерения и въздействия; Обезлюдяването на селища и територии – равнопоставеност и достъпност.
- ▶ Геополитическите фактори – център или периферия спрямо мрежи, оси и центрове на съвременни технологии, иновации и знания; Затвореност на националното пространство – доизграждане на мрежите;
- ▶ Глобалните промени и увеличаването на риска от природни явления и бедствия – целенасочена подкрепа за специфични територии в риск;
- ▶ Неразкритите природни и културни ценности – интегриране за стимулиране на растежа;

Демографски проблеми

5

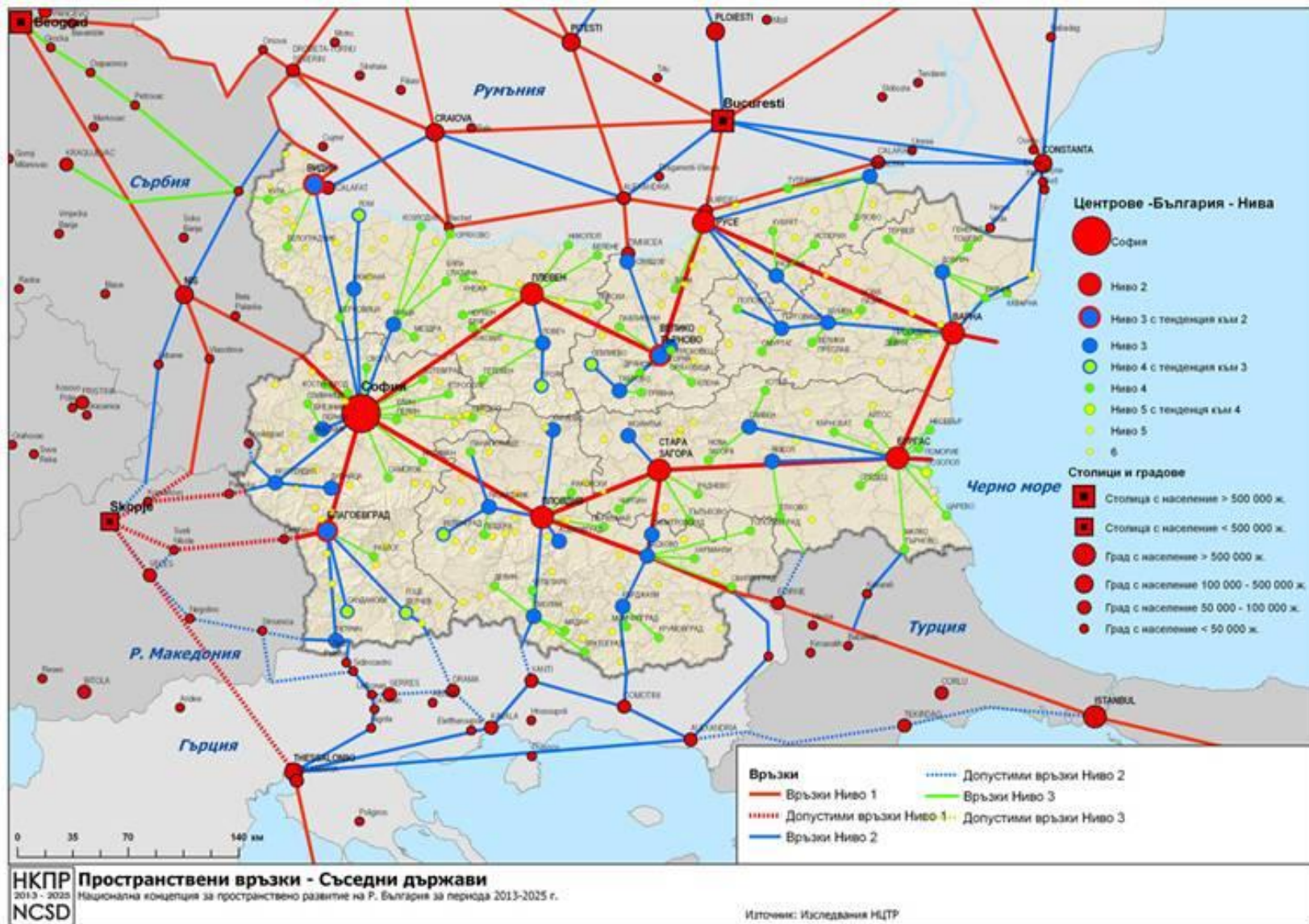

Визия

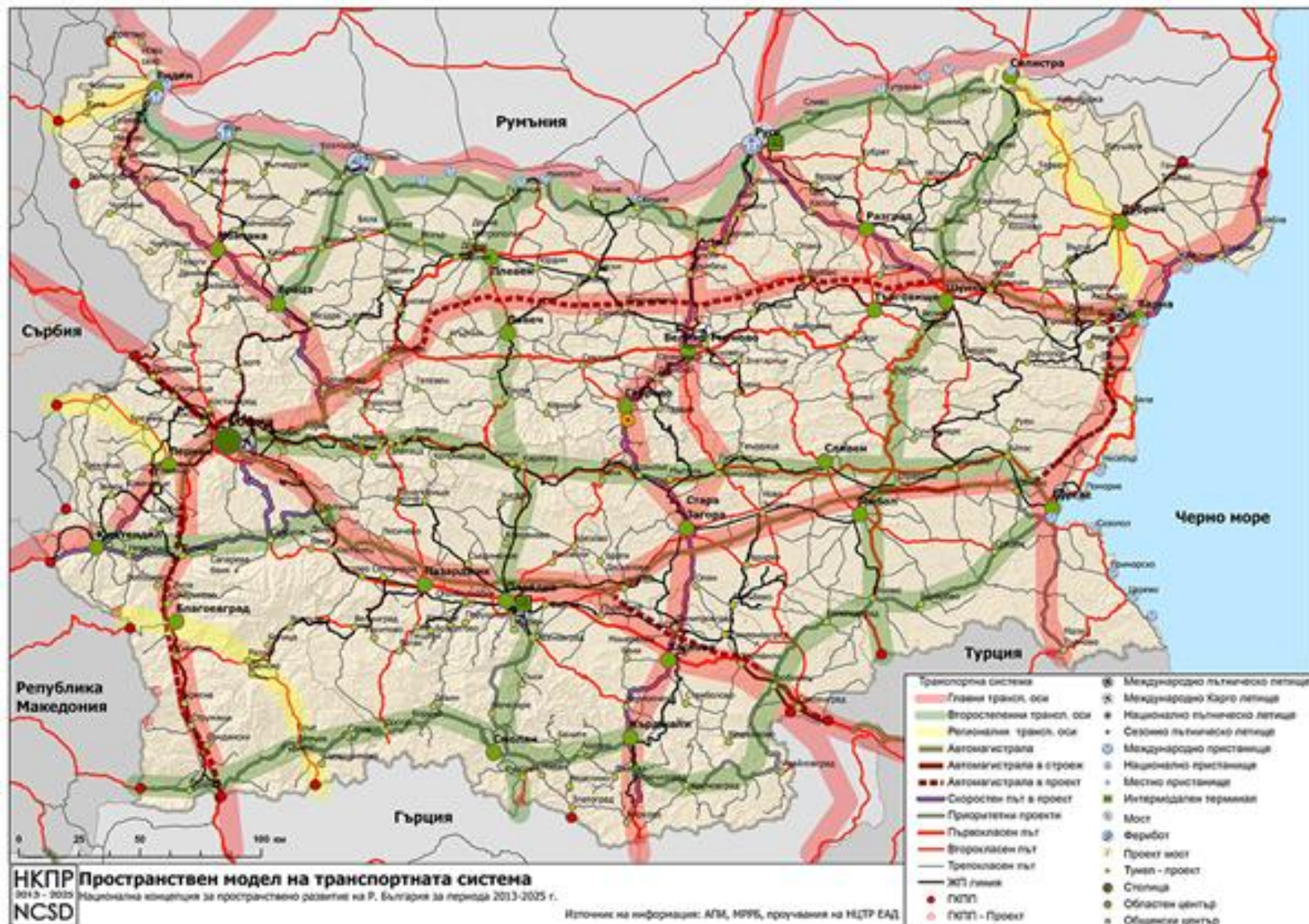
- ▶ Националното пространство на България – отворено към света и интегрирано в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие, култура, наука и иновации.
- ▶ Съхранените национални ресурси – хората, земята, водите и горите, подземните богатства, природното и културно наследство – гаранция за националната идентичност.
- ▶ Балансираното и устойчиво интегрирано развитие, постигнато чрез рационално организирана икономическа, социална, транспортна, инженерна, културна и туристическа инфраструктура и осигуряващо интелигентен икономически растеж, адаптивност към промените и равнопоставеност.

- ▶ Стратегическа Цел 1 “Интегриране в европейското пространство”
- ▶ Стратегическа Цел 2 “Полицентрично териториално развитие”
- ▶ Стратегическа Цел 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”
- ▶ Стратегическа Цел 4 “Съхранено природно и културно наследство”
- ▶ Стратегическа Цел 5 “Стимулирано развитие на специфични територии”
- ▶ Стратегическа Цел 6 “Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”

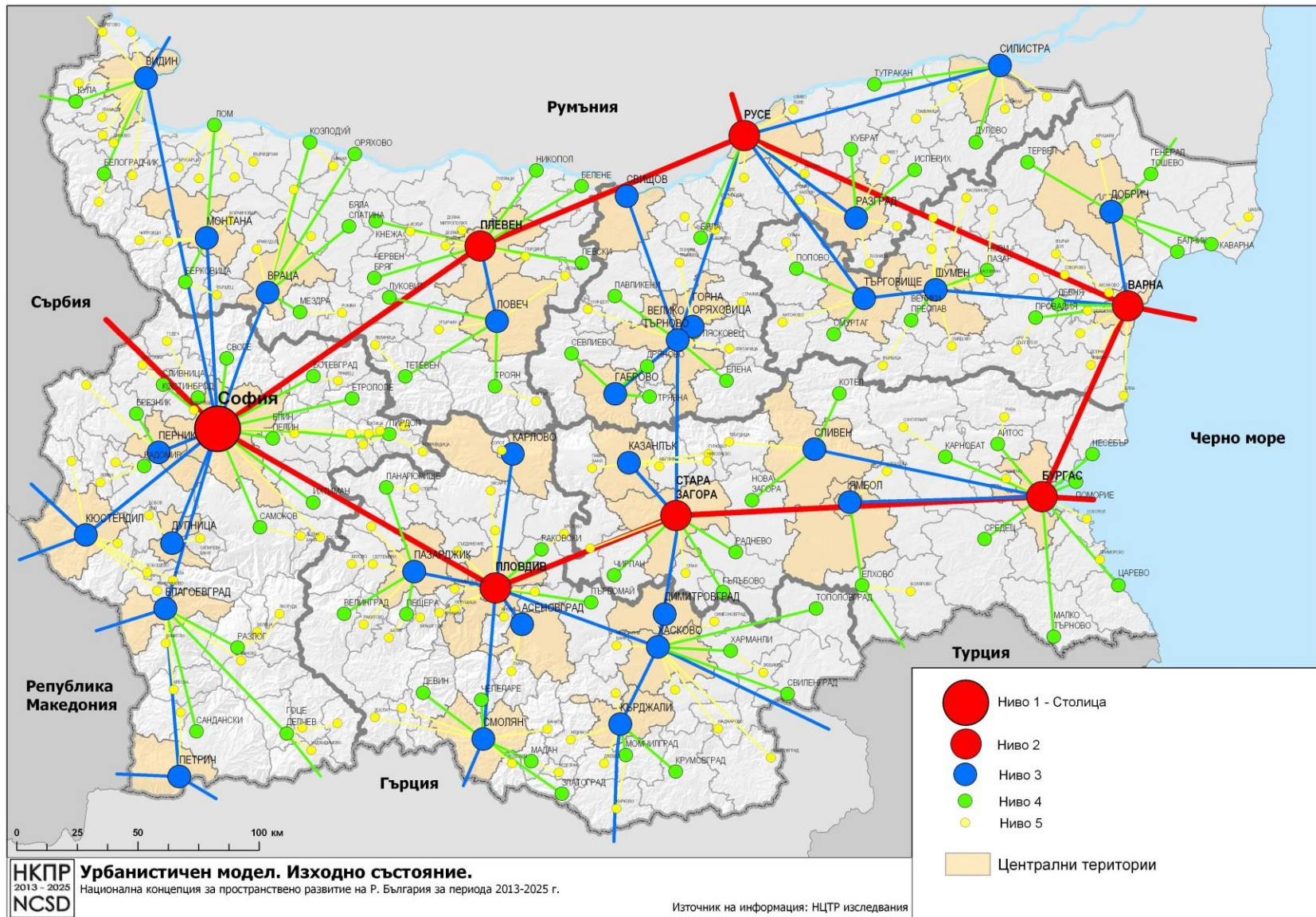
СЦ1 Интегриране в европейското пространство

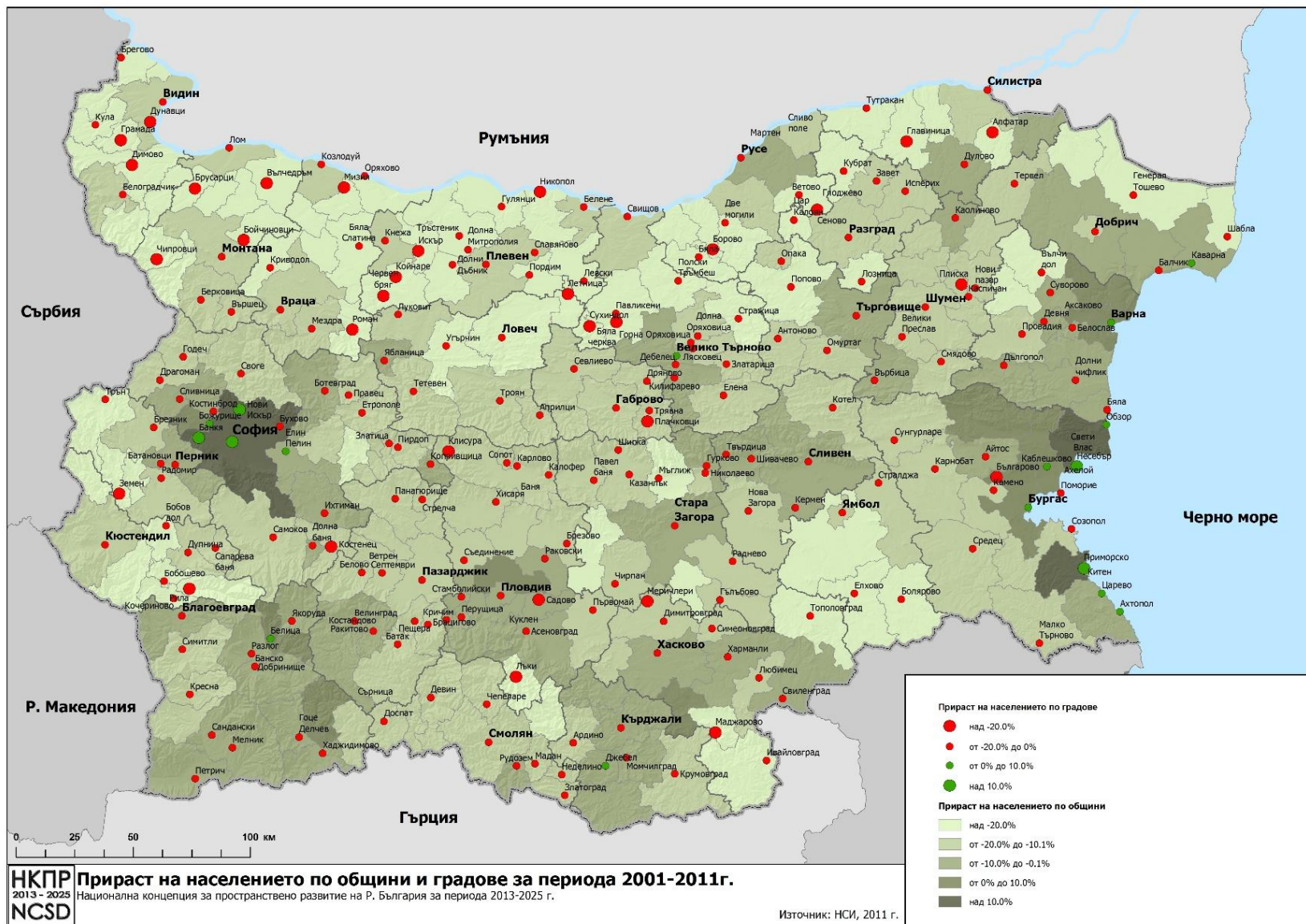
СЦ1 Интегриране в европейското пространство

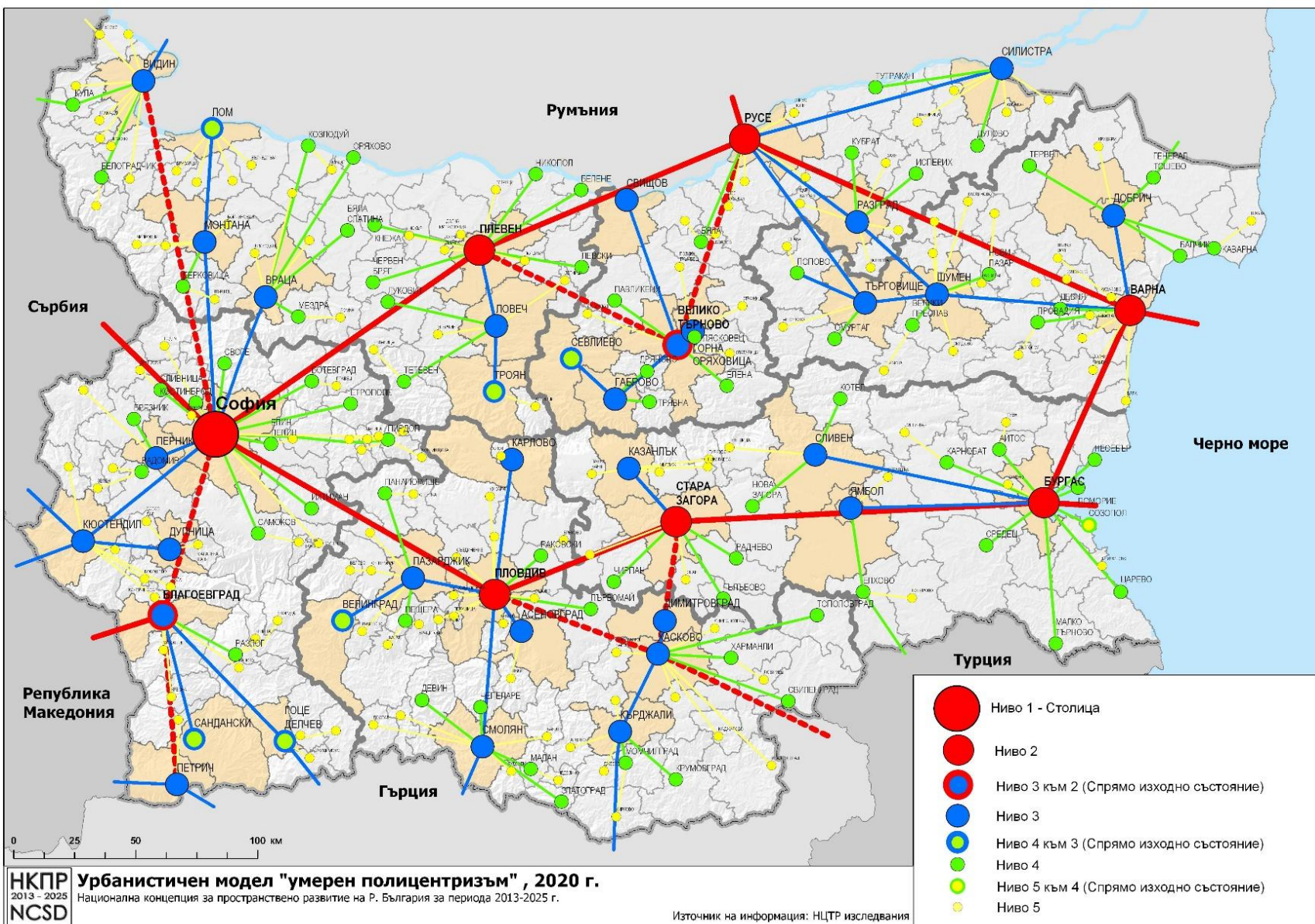
Изходно състояние

Демографска динамика

СЦ 2. Полицентрично пространствено развитие

Градове – опорни центрове в полицентричната мрежа

Основни критерии

- ✓ Население и демографска динамика
- ✓ Разположение в полицентричната мрежа и спрямо осите на урбанистично развитие
- ✓ Значимост и роля в йерархичната система от урбанистични центрове

Допълнителни критерии –

административни, образователни, здравни, икономически, културни и туристически центрове

Критерии за класификация на градовете

- ▶ ● **Първо ниво** – столицата – център с европейско значение в националната територия.
- ▶ **Основна цел:** Стимулиране на столицата да премине в по-горна категория на европейските MEGA градове (европейски метрополни растящи агломерации).
- ▶ ● **Второ ниво** – големи градове – центрове с национално значение в територията на районите - 9 броя (3+3+3): Пловдив, Варна, Бургас,
 - ▶ плюс: Русе, Стара Загора, Плевен,
 - ▶ плюс: Видин, Велико Търново, Благоевград.
- ▶ **Основна цел:** Стимулиране на градове освен посочените в ESPON, да попаднат в тази категория: трите големи града Русе, Плевен, Стара Загора и други три средни градове с важно стратегическо местоположение в националната територия - балансира влиянието на столицата и намаляват ефекта от моноцентрично развитие – «дубльори».

Критерии за класификация на градовете

- ▶ ● **Трето ниво** – средни градове – центрове с регионално значение в територията на областите 25 бр. (17 областни+8 други): Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Силистра, Шумен, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Кюстендил, Перник, плюс: Свищов, Горна Оряховица, Асеновград, Димитровград, Казанлък, Дупница, Петрич, Карлово.
- ▶ **Основна цел:** Увеличаване на градовете с регионално значение в територията на областите освен областните градове - балансират влиянието на много големите градове и намаляват ефекта от моноцентрично развитие в районите.
- ▶ **Критерии за избор:** подходящо местоположение в територията на районите, демографска големина и стабилност, налични функции с районно значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, науката, културата.

●

Критерии за класификация на градовете

▶ ● **Четвърто ниво** – малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини 90 броя:

▶ **Основна цел:** Стимулиране на достатъчно голям брой малки градове в периферни селски и планински райони - центрове, предлагащи работни места и основни услуги за повече от една община.

▶ **Критерии за избор:** Подходящо местоположение в територията на областите, демографска големина, налични функции с надобщинско значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, науката, културата.

▶ ● **Пето ниво** – много малки градове и села - 139 бр. - центрове на малки общини със затруднено социално-икономическо развитие, формират компактни ареали от групи общини - да бъдат включени в обхвата на „райони за целенасочена подкрепа“.

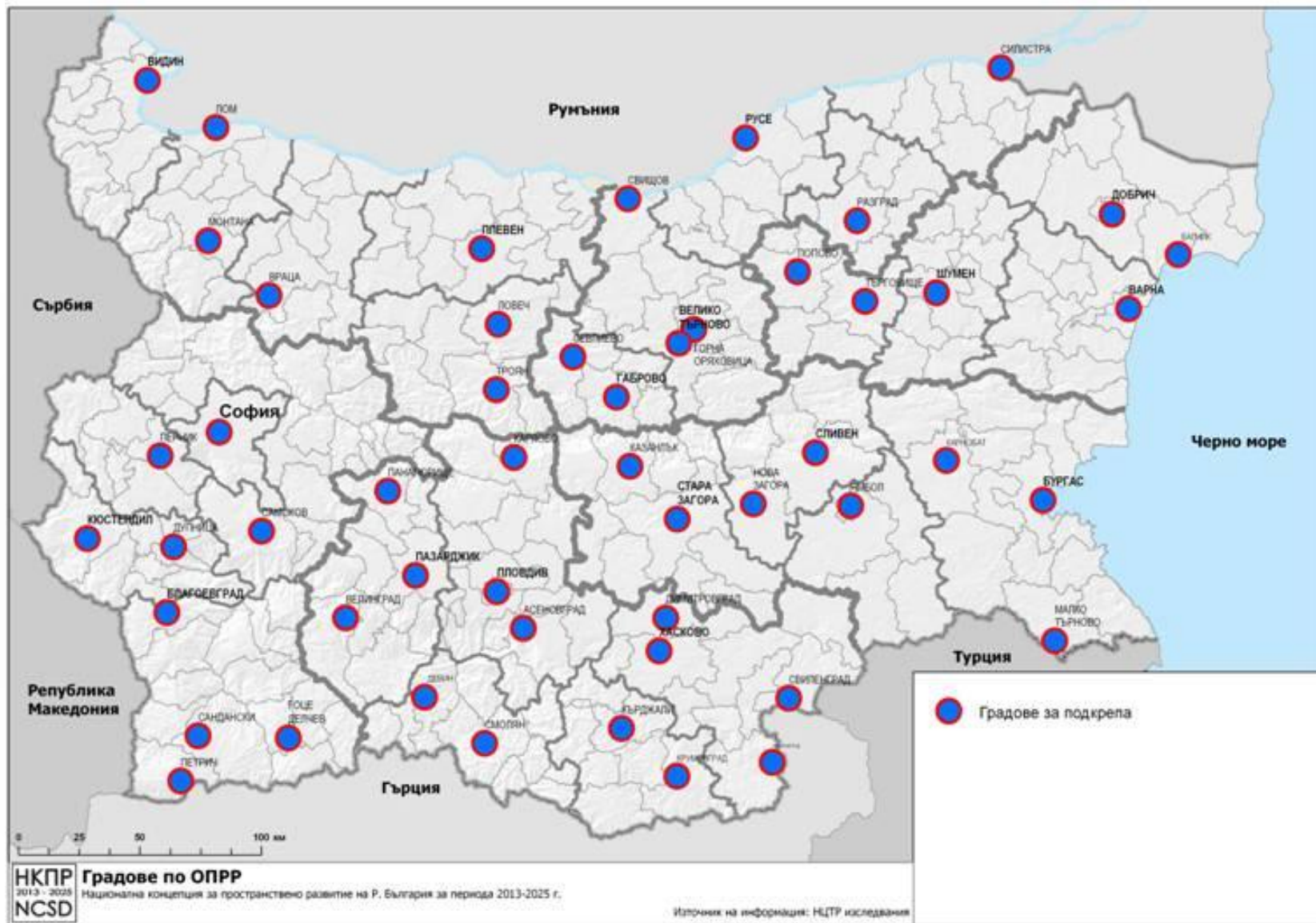
▶ **Основна цел:** Подкрепа на центровете на тези общини за да предлагат първични услуги и работни места извън земеделската функция

Критерии за класификация на градовете

17

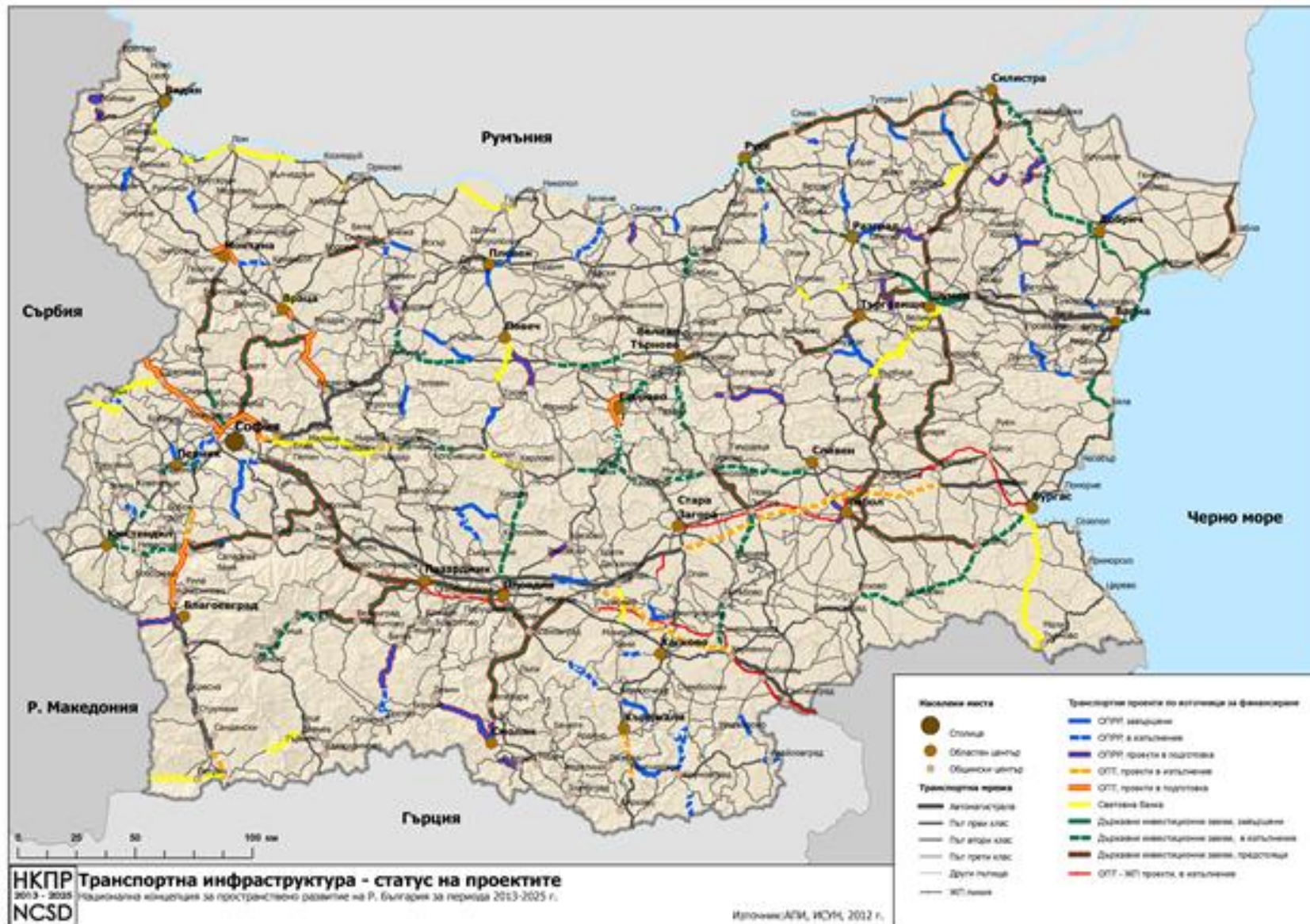
ekate	t_v_m	Ek_atte.name	oblast	Ek_obst.name	Kateg 2004	Kateg	P2011	P2001	Dyn_perc	PE_Model Изходно	MN Модел	MN Model 2	Разлики ПЕ, МН	Pessimistic	Realistic	Optimistic	Description	ESPON	SummMN	AdmFunc tion	Transport Center	HealthCen ter	UniCenter	EconCent er	TouristicC enter	Culture Center
68134	гр.	София	SOF	Столична	0	0	1202761	1099507	9,39%	1	1	1		0	0	0	Безспорен център от ниво 0	MEGA	2	0	0	0	0	1	1	0
56784	гр.	Пловдив	PDV	Пловдив	1	1	338153	340122	-0,58%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	7	1	1	1	1	1	1	1
10135	гр.	Варна	VAR	Варна	1	1	334870	313408	6,85%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	7	1	1	1	1	1	1	1
07079	гр.	Бургас	BGS	Бургас	1	1	200271	192831	3,86%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	7	1	1	1	1	1	1	1
63427	гр.	Русе	RSE	Русе	1	1	149642	161260	-7,20%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	8	1	1	1	1	2	1	1
68850	гр.	Стара Загора	SZR	Стара Загора	1	1	138272	144127	-4,06%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	8	1	1	1	1	2	1	1
10447	гр.	Велико Търново	VTR	Велико Търново	1	1	68783	67120	2,48%	3	3+	2	да	1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	8	1	1	1	1	2	1	1
56722	гр.	Плевен	PVN	Плевен	1	1	106954	121431	-11,92%	2	2	2		1	1	1	Безспорен център от ниво 1	FUA	9	1	2	1	1	2	1	1
83510	гр.	Шумен	SHU	Шумен	1	1	80855	88966	-9,12%	3+	3+	3+	да	1,2			FUA	10	2	1	2	1	2	1	1	
04279	гр.	Благоевград	BLG	Благоевград	1	1	70881	71488	-0,85%	3+	3+	3+	да	1,2			FUA	10	1	2	1	1	2	1	2	
67338	гр.	Сливен	SLV	Сливен	1	1	91620	100134	-8,50%	3	3+	3+	да	1,2			FUA	12	1	2	1	2	3	1	2	
87374	гр.	Ямбол	JAM	Ямбол	1	1	74132	82364	-9,99%	3	3+	3+	да	1,2			по равно 1 и 2 преобладава а 2	FUA	12	1	1	2	3	2	1	2
12259	гр.	Враца	VRC	Враца	1	1	60692	68750	-11,72%	3	3+	3+	да	1,2			преобладава а 2	FUA	12	2	2	1	2	2	2	1
55871	гр.	Перник	PER	Перник	1	1	80191	85512	-6,22%	3	3	3		2			FUA	13	1	1	2	3	2	2	2	
67653	гр.	Смолян	SML	Смолян	2	2	30642	32929	-6,95%	3	3	3		2			13	2	2	2	2	2	2	1	2	
72624	гр.	Добрич	DOB	Добрич	1	1	91030	99249	-8,28%	3+	3+	3+	да	2			FUA	13	1	2	2	2	2	2	2	2
77195	гр.	Хасково	HKV	Хасково	1	1	76397	80329	-4,89%	3+	3+	3+	да	1,2			Лоши показатели - университети и икономика	FUA	13	1	1	1	5	2	1	2
14218	гр.	Габрово	GAB	Габрово	1	1	58950	66612	-11,50%	3+	3+	3+	да	2			FUA	13	2	2	2	2	2	1	2	
40909	гр.	Кърджали	KRZ	Кърджали	2	2	43880	45732	-4,05%	3	3	3		2			FUA	14	2	2	2	2	2	2	2	
66425	гр.	Силистра	SLS	Силистра	2	2	35607	41597	-14,40%	3	3	3		2			FUA	14	2	1	2	3	3	1	2	
55155	гр.	Пазарджик	PAZ	Пазарджик	1	1	71979	78574	-8,39%	3+	3+	3		1,2			FUA	14	2	1	1	5	2	1	2	
43952	гр.	Ловеч	LOV	Ловеч	2	2	36600	43909	-16,65%	3	3	3		2			FUA	15	1	2	2	3	3	2	2	
61710	гр.	Разград	RAZ	Разград	2	2	33880	38775	-12,62%	3	3	3		2			Лоши показатели - университети и икономика	FUA	15	2	2	2	3	2	2	2
10971	гр.	Видин	VID	Видин	2	1	48071	57171	-15,92%	3	3+	3+	да	1,2			нагоре го дърпа туризъм, пристанище, смесени от 1 до 3	FUA	15	2	1	2	5	3	1	1
02508	гр.	Балчик	DOB	Балчик	3	3	11610	12448	-6,73%	4	4	4		3				15	3	1	3	3	1	1	3	
65766	гр.	Свищов	VTR	Свищов	2	2	30157	30661	-1,64%	3	3	3		2				16	3	1	3	1	3	2	3	
41112	гр.	Кюстендил	KNL	Кюстендил	2	2	44532	49839	-10,65%	3	3	3		2			FUA	17	2	2	2	2	5	3	1	2

Градове за подкрепа по ОПРР

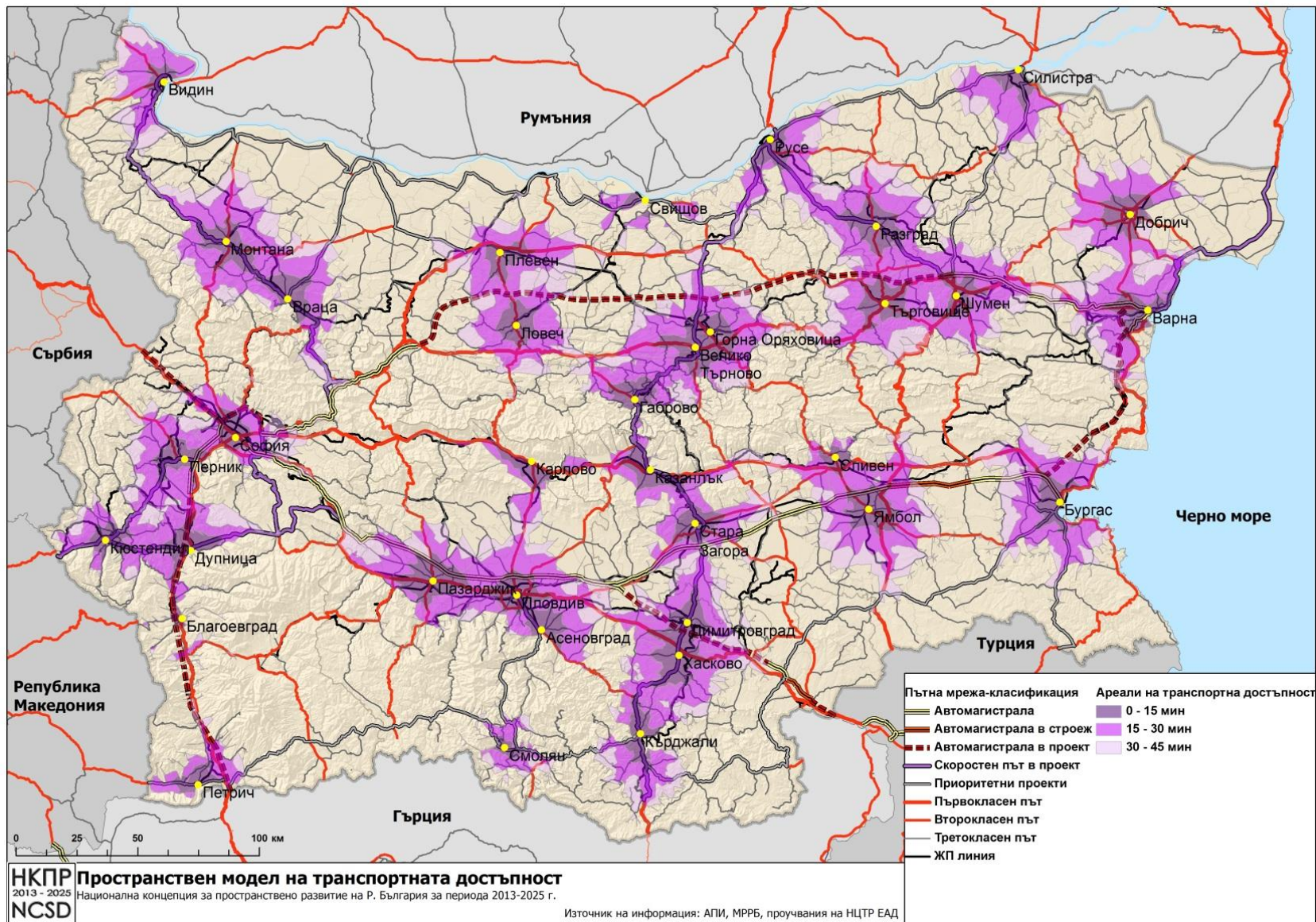

Състояние на Транспортна инфраструктура

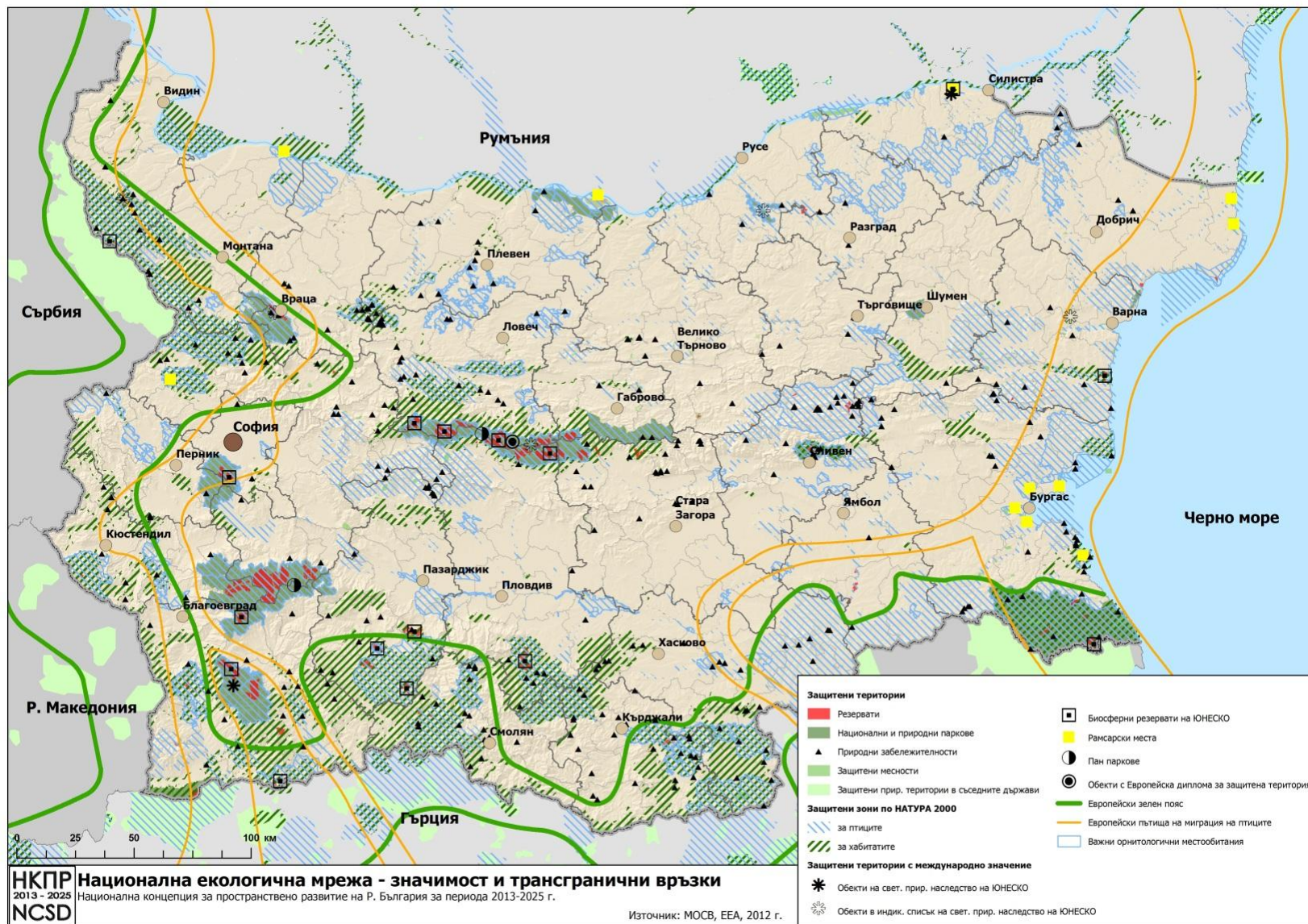
19

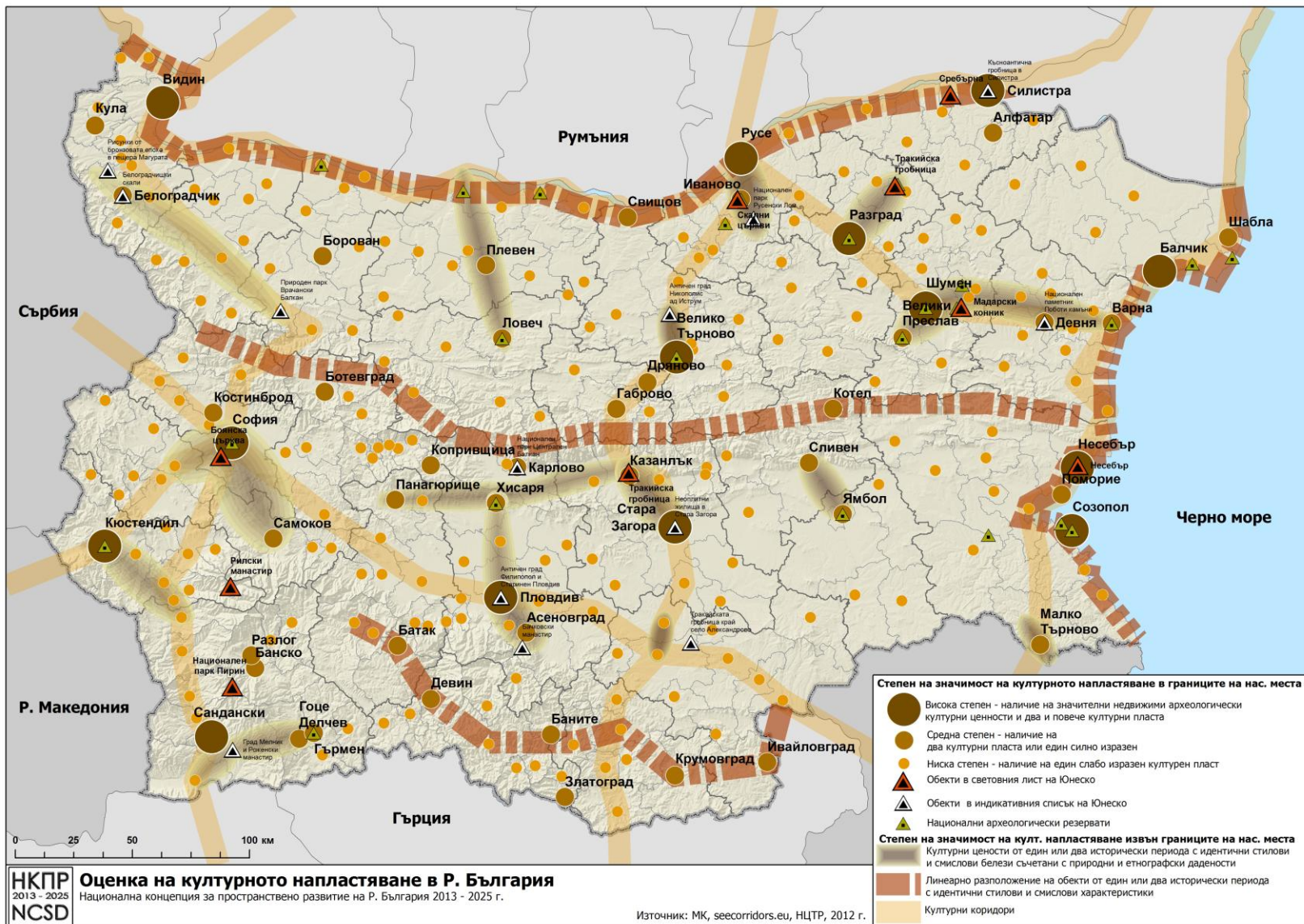
СЦ 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”

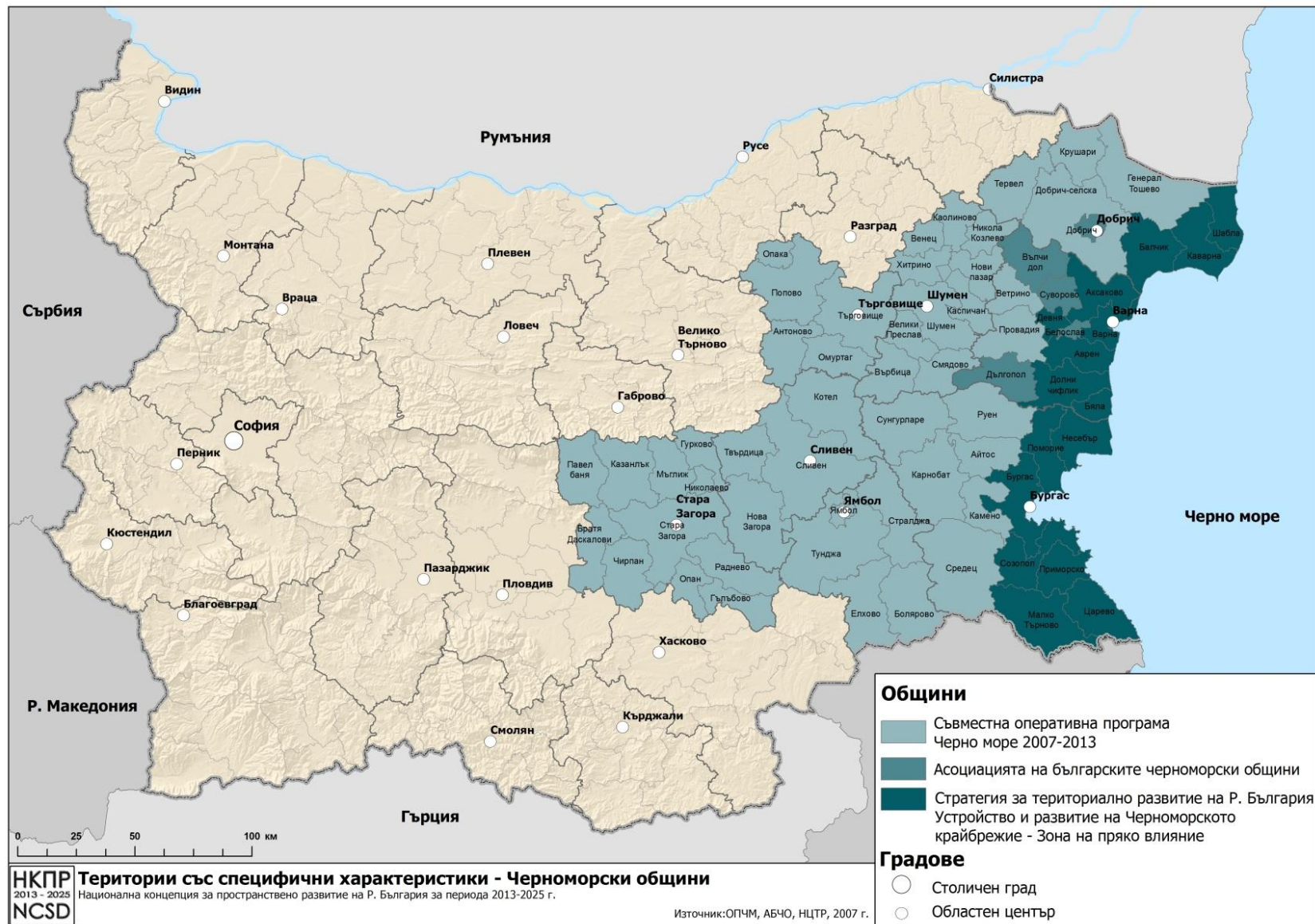
СЦ 4. Съхранено природно и културно наследство

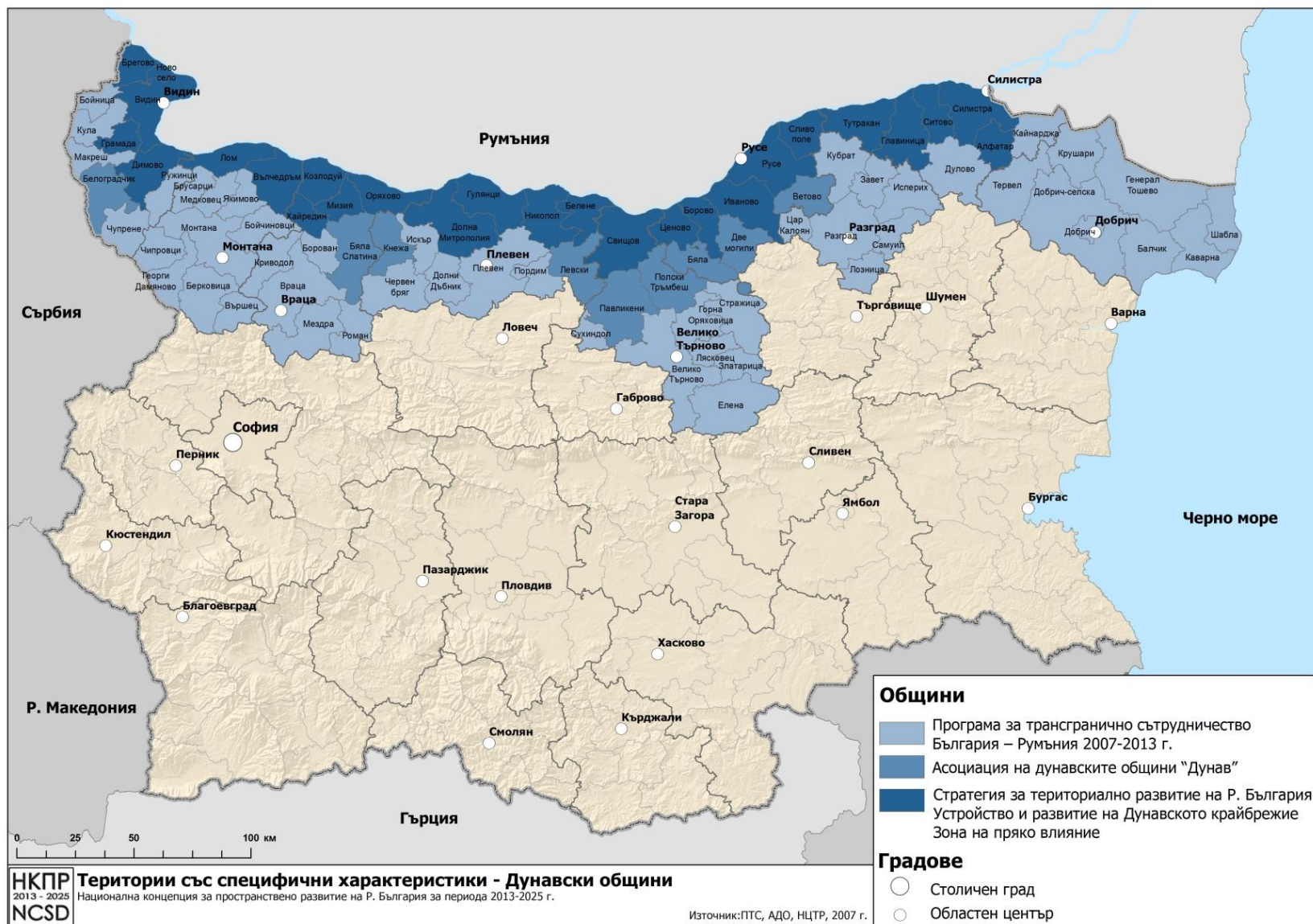
СЦ 4. Съхранено природно и културно наследство

СЦ 5. “Стимулирано развитие на специфични територии”

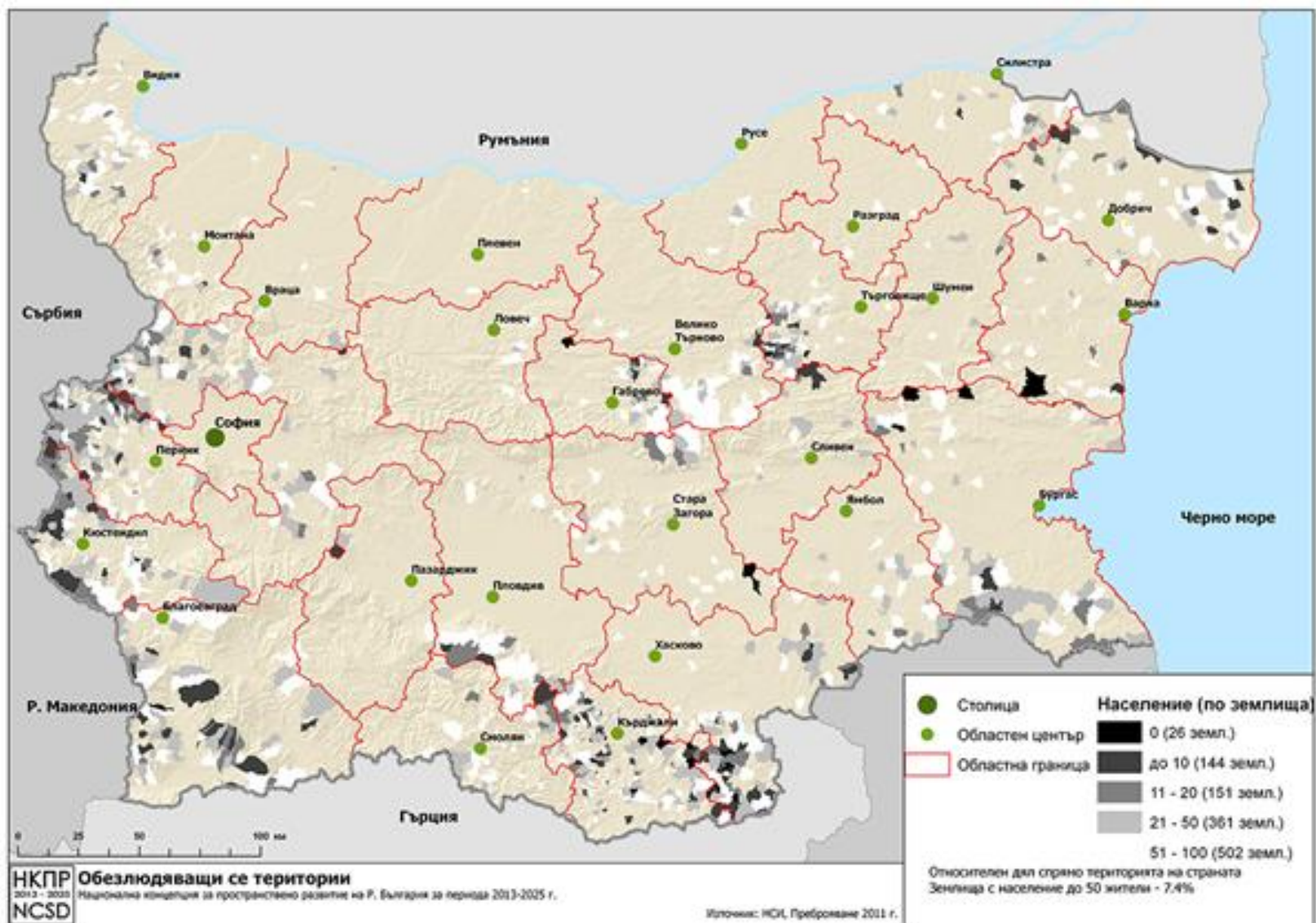
СЦ 5. “Стимулирано развитие на специфични територии”

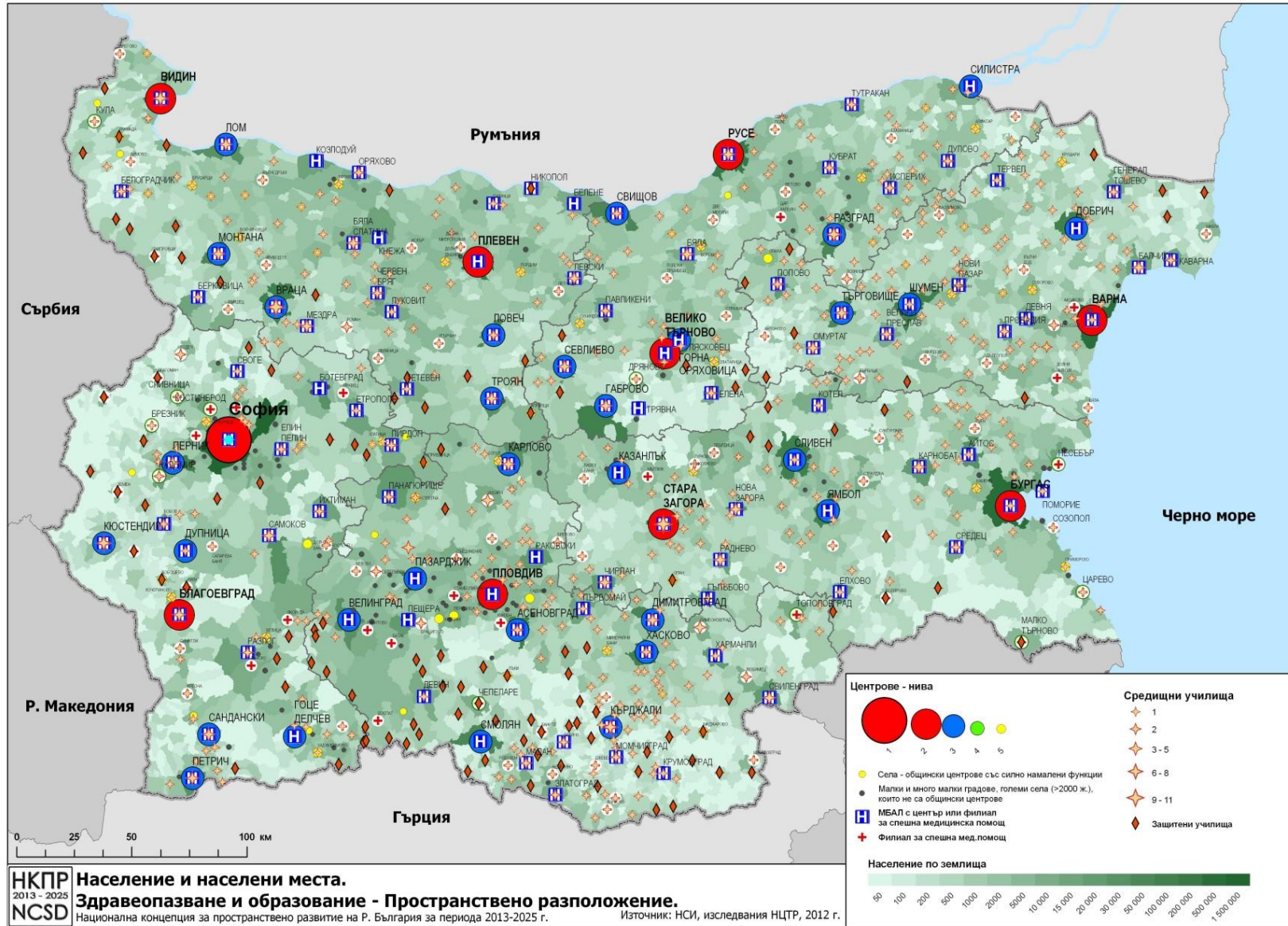
СЦ 5. “Стимулирано развитие на специфични територии”

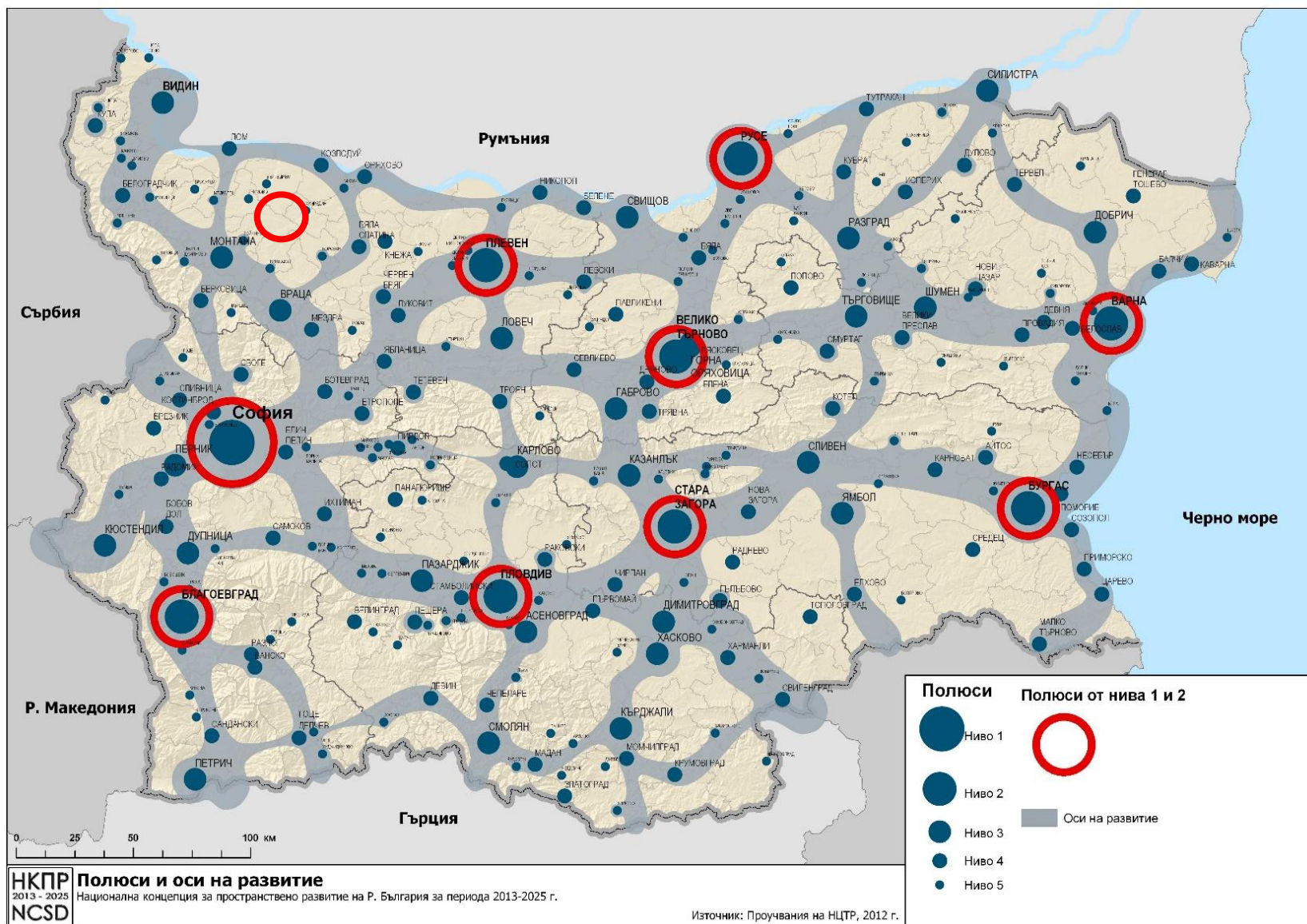
Обезлюдяващи се територии

Селски територии/общини

СЦ 6 “Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”

Нова философия

- ▶ **Ново мислене и поведение** – от конкуриране към коопериране за постигането на общи цели в националното пространство;
- ▶ **Нови механизми за координация** – нова „стъпаловидна“ система на управление и обвързаност с останалите стратегически документи;
- ▶ **Нова система за програмиране**, фокусирана върху ограничен брой проблеми;
- ▶ **Нова институционална рамка** – наблюдение и ефективно прилагане на пространствената стратегия, в подкрепа на системата за оценка на ОП;
- ▶ Не секторна, а **интегрирана система** на програмиране и прилагане на държавните политики и програми с пространствени измерения.

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

